

achtten. Vandaar dat, naast alles wat over de 'Vereeniging' gepubliceerd is, een bundel gewijd aan 'Aspecten van Honderd Jaar Christelijke Gereformeerde Kerken' – heden ten dage wel meervoud ... – zeker op zijn plaats is. Drie professoren, een doctorandus en zes dominees, allen uit eigen kring, hebben een kloek boekwerk op tafel gelegd, met daarin de volgende onderwerpen: W. van 't Spijker: 'Enkele hoofdlijnen van de geschiedenis van de Chr. Gereformeerde Kerken sinds 1892' – waarvoor 124 blz. nodig zijn. Dan volgen bijdragen die alle veel beknopter zijn en een titel dragen die begint met 'Kerk en –'. Hier volgen de auteurs met hun onderwerpen: J. van Genderen: 'confessie', W.H. Velema: 'verkondiging', M. Drayer: 'missionaire roeping', J. Brons: 'diakonaat', J.H. Velema: 'strijd', J. Jonkman: 'vormende activiteiten', K. Boersma: 'jeugd', J.N. Noorlandt: 'publiciteit', H. van der Schaaf: 'toekomst'. Geen der artikelen bevat een noot, wel heeft drs J.N. Noorlandt een Literatuurlijst toegevoegd waarin, na enkele zeer nuttige 'relevante adressen' en een rubriek 'Algemeen', voor elk der bijdragen toepasselijke literatuur wordt aangedragen. Wat daarin vermeld wordt is ook zo goed als geheel uit eigen kring afkomstig. Dat gaat zover dat T.W. van Bennekom, wiens gepubliceerde Groningse doctoraal-scriptie, *Wachters op Sions muren*, wel in de tekst voorkomt vanwege het lovend oordeel over de in *De Wekker* gegeven voorlichting over het nationaal-socialisme, niet in de literatuurlijst vermeld wordt. Dit typeert het boek als geheel. Het is door mensen van de eigen kring, op grond van gegevens uit de eigen kring, geheel voor de eigen kring geschreven. Deze kring wordt in dit eeuwjaar aan het eigen verleden herinnerd, met de vermaning de goede strijd voort te zetten.

Expliciet gebeurt dit bij J.H. Velema die enkele punten uit Van 't Spijkers overzicht herhaalt binnen het kader van een Wissiaanse tijdrede over 'strijd' en in die van Van der Schaaf waarin eveneens een echo van de visie van G. Wisse op de toekomst weerklinkt.

In zijn historische bijdrage biedt Van't Spijker veel, maar is hij soms wat mat en hier en daar zelfs te vaag. Eén klein voorbeeld: Evenals de Geref. synode heeft ook die van de Chr. Geref. voor de oorlog in één adem C.D.U. en N.S.B. veroordeeld. Deze combinatie (en voor de eerstgenoemde groepering zelfs de betekenis van de afkorting) behoeft voor de jeugd van heden echt wel toelichting. Niet alleen ontbreekt deze, maar wat er exact over de Christelijk-Democratische Unie besloten is, valt uit het gezegde op p. 85-86 niet op te maken. Hiervoor moet men zoeken in de dissertatie van Langeveld die echter niet onder de literatuur is opgenomen.